

У свом редакцијском коментару („Вукадиновићев бол“, *Данас*, 15. јун 2010) *Данас* се чуди зашто сам тужио овај лист, када поседујем "медијски сензибилитет" и када сам годинама присутан у

Данасу

било у форми „кратких изјава и коментара, било ауторских текстова и великих интервјуа“. Па то исто бих и ја могао да питам колеге из

Данаса

. Зашто сте толерисали – надам се, баш не и охрабривали – да неко на вашим страницама непрестано каља и клевете човека којег познајете и признајете, и у чију сте се добронамерност и кредибилитет много пута уверили. Зашто сте објављивали текстове за које већина вас зна да често немају везе ни са истином ни са мозгом? Да ли је превагнуо императив профита или, пак, логика политичког једноумља (није важно што је неистинито, глупо и бедно, само ако је на „нашој“ линији)? Да ли сте, макар у дубини душе, осећали да то није у реду, да ли је, макар некима међу вама, на пример, онима који ме познају већ деценијама, и онима који знају шта је то критичко и објективно новинарство било бар мало непријатно?

Можда анонимном *Данасовом* уводничару то није била намера (али врло могуће и да јесте!), но, његов коментар представља директан притисак на суд и јавност. Ја се, рецимо, поводом ове тужбе све до сада уопште нисам огласио, а надам се да ће ми се веровати да сам за оглашавање по том питању свакако имао места и начина. (Нажалост, изгледа да се овде уздржаност, поштовање правила, пристојност и ред углавном доживљавају као знак немоћи, слабости и кукавичлука!?) Ја, дакле, о овом спору нисам рекао ни реч, док се, с друге стране, на мене сручила салва отужби, подсмеха и увреда, а на рачун суда отишло неколико јасних и полупретећих упозорења.

Добро, уреднички уводник у којем се износи званичан став листа по питању тужбе – то још има неког смисла. Добро, вулгарни „одговор“ СБ, у којем после низа поновљених клевета позива на „уметничку слободу“ и јуначки се удвара шефу државе – и то се такође могло очекивати. Али када се са готово истом реториком и „аргументацијом“ јаве и чувене *Е-новине*, па за судбину слободне српске речи наједном забринути НУНС, па због тужби против новинара озлојеђени Милош Васић (узгред речено, нисам приметио да су Васић и НУНС сличан гнев и бригу за судбину медија показивали и онда када су новинаре и медије у серији тужили Владимир Поповић Беба и Станко Суботић Цане!?) и напokon, као јагода на шлагу, у све убаце и „писма читалаца“ – е, онда то већ поприма обресе оркестриране кампање, са елементима медијског линча.

Зашто сам тужио Басару и Данас?

Пише: Ђорђе Вукадиновић
понедељак, 28 јун 2010 22:52

Како другачије него као кампању разумети чињеницу да се у року од седам дана у *Данасу*

појавило чак ПЕТ текстова о мени (плус НУНС, плус

Е-новине

, плус

НИН

), од којих барем два или три представљају директну потврду оправданости поднете тужбе, а вероватно дају и легитиман основ за, евентуално, подизање неке нове.

(Очигледно је неко у

Данасу

, или око њега, погрешно проценио да ће сталним понављањем инкриминисаног дела, па још и „подизањем лествице“, тј. додатном ескалацијом у том смислу, на крају релативизовати иницијални преступ. Отприлике, по логици – ако сви пљују по поду, онда моје пљување делује мање ружно, а и забрана пљувања помало губи смисао.)

Шта је друго ако не притисак на суд стално помињање „нереформисаног судства“, „цензуре“ и „притиска на медије“. Другим речима, ако суд пресуди да је црно црно, а бело бело, онда ћемо да галамимо о „нереформисаном“, „Милошевићевом“, „Коштуничиним“ и „Тадићевом“ судству. Ако, пак, којим случајем, суд подлегне њиховом притиску и амнестира виновника, е онда ће НУНС и Милош Васић рећи да се суди „независно“ и по „светским стандардима“. Без обзира на то што у том истом „свету“, тј. Америци и Европи, озбиљне новине ни у сну не би могле да се појаве са текстом који се служи таквим псовачким речником и таквим клеветима. А тамошњи булеварски и жути листови које се сличним речником заиста служе унапред знају да ће их он и те како коштати, једино што калкулишу да (ли) ће након плаћања неизбежних казни зарада бити већа од штете. (Па тако у бордовима оваквих листова једно од кључних места припада правним саветницима и адвокатима који процењују вероватну висину казне и саветују да ли да се са неким текстовима иде или не.)

Искрено не верујем да су нам судије горе него економисти, лекари, политиколози, новинари, аналитичари или политичари. У сваком случају, не волим атмосферу хајке, нити када се појединци или институције проглашавају за дежурне кривце. Лично нисам одушевљен ни "старим" ни "новим" српским поретком. Не знам какво је данас стање у правосуђу, али претпостављам да није сјајно – баш као што није ни у држави и у већини других друштвених области и институција. Уосталом, за разлику од *Данасовог* колумнисте, не волим да се петљам у ствари о којима знам мало, или не знам ништа. Наравно да ми се не свиђа када се политика под овим или оним изговором превише меша у судство, иако сам свестан да се то, нажалост, често и готово свуда дешава. Али ми се исто тако не допада ни када разни неформални центри моћи злоупотребљавају своју позицију у јавности и користе медије за своје личне или интересне кампање и обрачунае („Ми смо све – да вређамо, клевећемо износимо неистине – а нама не сме нико ништа“). И прилично ми је свеједно да ли се ова злоупотреба и ово деградирање

Зашто сам тужио Басару и Данас?

Пише: Ђорђе Вукадиновић
понедељак, 28 јун 2010 22:52

основних цивилизацијских стандарда врши у име „националних“, грађанских“ или „европских“ вредности. Или је, пак, само последица лоше карме, апстиненцијалне кризе или делиријум тременса.

Ономе ко то спонтано не увиђа и не подразумева, врло је тешко објаснити зашто није у реду да се по новинама јавно псује, клевете и вређа. Баш као што, претпостављам, колегама из управе НУНС-а не би имало смисла објашњавати зашто је неумесно и непримерено када једно професионално и независно (српско!) новинарско удружење своје награде за „истраживачко“, „слободно“ и „независно“ новинарство додељује у америчкој амбасади. (А било би подједнако трагикомично и да се то чинило у руској или кинеској).

Али све је то небитно у овој конкретној ствари. Овде се не ради ни о каквој „високој“ политици, нити о неком компликованом правно-филозофском чвору, за чије расплитање су, тобоже, потребни читави симпозијуми и јавна расправа, већ о елементарним начелима професионализма, пристојности и одговорности за јавну реч. Све остало је само превентивно дизање галаме и покушај мућења бистре воде, у циљу да се јавност збуну, суд поколеба, чињенице забашуре, замене тезе, а кривац прогласи за жртву – и обрнуто.

Начелно, заиста постоји једна сива зона на граници личног ауторског коментара, чињеничног стања и политичког става и она може изазивати недоумице и представљати изазов за етичку и правну теорију и праксу. Али, као што рекох, срећом – или нажалост – ово дефинитивно није тај случај.

Када вас неко дословно годинама не вади из уста, када вас, непрестано, из текста у текст назива најпогрднијим именима и оптужује за све и свашта, заиста вам не треба симпозијум да бисте утврдили о чему се ради. Није реч ни о каквим тешко доказивим тврдњама, нити алузивно метафоричном говору који би захтевао неку комплексну филозофску и правну херменеутику, већ о низу најприземнијих увреда које Светислав Басара редовно користи када пише о онима са којима се политички не слаже.

Не ради се ту о, како пише анонимни *Данасов* уводничар, "оштрим коментарима" које је на мој рачун изрекао колумниста *Данаса*, а на које сам ја, ето, преосетљиво реаговао, већ директним неистинама, оптужбама и клеветама које се у континуитету годинама појављују и понављају. Не ради се ту о

Зашто сам тужио Басару и Данас?

Пише: Ђорђе Вукадиновић
понедељак, 28 јун 2010 22:52

"сучељавању ставова", а још мање о томе да смо Светислав Басара и ја „репрезенти два прилично удаљена пола у разумевању српских националних и државних интереса по питању Косова и европских интеграција“, како то

Данасов

уводничар квазиобјективистички покушава да представи, већ напросто о томе да ли сам, или нисам чинио то што ми

Данасов

колумниста инсинуира, и да ли јесам или нисам предмет вишегодишње кампање јавног прогона и увреда коју, не улазим у то да ли из интересних или опсесивних разлога, СБ против мене непрестано и очигледно води.

„Различити ставови“!? „Оштри коментари“!? Неће бити. Различите ставове у погледу разумевања српских државних и националних интереса ја имам у односу на, рецимо, Теофила Панчића, Бошка Јакшића, Миленка Марковића, Владимира Тодорића и друге који су се повремено јављали и са мном полемисали. Оштре коментаре на рачун мојих ставова по питању Косова, европских интеграција и других ствари писали су и изрицали, поред осталих, и Весна Пешић и Небојша Крстић и Живорад Ковачевић и Александар Вучић и Чедомир Јовановић. То су особе које имају неки политички став или уверење, и које су ме због тог – свог или мог – уверења, критиковале са више или мање добрих разлога и аргумената. Некада сам одговарао, некада не. Некада је то било више, а некада мање плодна или јалова расправа. Али никада ми на памет није пало да их тужим – претпостављам, баш као ни њима мене.

Но, како да расправљам о било чему са Светиславом Басаром? Како да расправљам са неким за кога сам ја "скомрачни Ђорђе Вукадиновић (*Данас*, 20.9.2009), "теоретичар завере, пропалица и лумпенинтеллектуалац" (

Данас

, 22.9.2009), "режимска крпа", "безначајни плаћеник", "вриштећи медиокритет", (

Данас

, 28.2.2008), "пропагатор малограђанске затуцаности" (

Данас

, 16.11.2009), "штурмбанфирер дссовских пискарала" (

Данас

, 13.3.2008) који "бескрајно паламуди о бомбардовању и пише дојаве против политичких противника" (

Данас

, 8.9.2009)? При свему томе, обратите пажњу, ја СБ-а уопште нисам помињао, нити му одговарао – што је вероватно код особе таквог менталног склопа створило утисак да је то што ради у реду, да му не могу/нећу/не смем ништа и да може слободно и још бешње да настави и ескалира у том правцу.

Зашто сам тужио Басару и Данас?

Пише: Ђорђе Вукадиновић
понедељак, 28 јун 2010 22:52

Ја, у суштини, волим да расправљам. Приватно и јавно. С пријатељима, исто као и случајним познаницима, таксистима и продавцима на зеленој пијаци. Компетентнима и некомпетентнима. С истомиишљеницима и неистомиишљеницима. Али сваки дијалог има и неке своје подразумеване претпоставке. Када са неким расправљаш, ступаш са њим у одређени однос и признајеш га за, у принципу, равноправног и достојног саговорника. Основна претпоставка за расправу са неким јесте да има своје мишљење, да је тог мишљења свестан и да колико-толико држи до њега. И да га неће на првом ћошку променити због ситног интереса, пуког хира, или чашице ракије.

Како да расправљате о било чему са особом која је у стању да се у више наврата и у више наставака, са најстрашнијим личним увредама, окоми на колегу Маринка Вучинића, једног поштеног, часног и вредног човека, само зато што је овај – обратите пажњу – био довољно марљив да пронађе, прочита и објави нешто од „раних радова“ Светислава Басаре у којима се СБ, па, најблаже речено, прилично „удворички“ (мада би се, у складу са Басариним вокабуларом, за то дала пронаћи и нека много сочнија формулација) односи према Добрици Ћосићу. Оном истом Добрици Ћосићу којег ће после годинама Басара тако ружно нападати и черечити – све док се није прешалтовао на НСПМ и мене.

Како да расправљаш са неким ко, на пример, Војислава Коштуницу из текста у текст представља као српску верзију Адолфа Хитлера, али му то уопште није сметало да из Коштуничиних мрских, клерофашистичких руку прими именовање за амбасадора на сунчаном и пријатељском Кипру? Нити му је пало на памет да ту амбасадуру, рецимо, врати, тј. накнадно поднесе оставку, у тренутку када је схватио о каквом се зликовцу ради. (Или је то схватио тек по истеку амбасадорског мандата?)

Како да озбиљно расправљаш са човеком који се годинама најстрашније обрушавао на недељник *НИН* и *НИН*-ову награду, док га је ова момоилазила, а онда, када су му награду коначно дали, за тај исти, „скомрачни“, „ретроградни“, „Коштуничин“ и „клеронационалистички“ *НИН* почео да пише колумну? Тако су се барем колеге из *НИН*-а спасиле белаја, а правдољубиви СБ наставио да удара по Ћосићу и НСПМ-у.

Лепо је то што се *Данас* залаже за отварање расправе о свим друштвеним питањима и за сучељавање различитих мишљења. Али, какво је то сучељавање у којем ви неистомиишљеника упорно, из текста у текст, зовете, рецимо, "пропалицом", „лоповом“, „подстрекачем насиља“, изругујете се његовом изгледу и имену и надевате му подсмешљиве и увредљиве надимке? И онда вас површне или полуинформисане колеге питају и саветују у стилу: „зашто му не одговориш“ (Коме да одговорим? На шта да

Зашто сам тужио Басару и Данас?

Пише: Ђорђе Вукадиновић
понедељак, 28 јун 2010 22:52

одговорим?), или ме позивају да дођем са СБ код њих у емисију „па да то лепо расправимо“. То је отприлике као када бисте пред камере позивали силоватеља и његову жртву да мало „расправе“ и „размене мишљење“. Какво је то одговорно новинарство, каква је то уређивачка политика и каква је то "култура дијалога"?

Серија чланака коју Басара пише за *Данас* најчешће није ништа друго до серија најприземнијих увреда – или јефтино ("паланачко") филозофирање на опште теме уз врћење пар постмодернистичких фраза. Жалосно је да уредништво

Данаса

, и поред пријатељских упозорења и молби да упристоји речник свог аутора, ништа није предузело – или није било кадро – да се заустави загађивање простора јавног мишљења које чини Светислав Басара.

Јер то јесте срамно загађивање јавног простора – мислим да су тога свесни и сами уредници *Данаса*, иако то, макар у овом тренутку, вероватно неће бити склони да јавно признају. Али сви они који то загађивање допуштају, или они који у њему уживају, треба да знају да су за то одговорни готово као и сам загађивач. И да ће ђаво, пре или касније, доћи и по њих.

Није овде реч само о – иначе несумњивој – личној повређености и „душевном болу“, са којим се неумесно изругују СБ, *Данасов* уводничар и аутори НУНС-овог саопштења. Овде је реч о недопустивом легализовању и прећутном легитимизовању вербалне агресије и примитивизма, и припуштању у јавни простор псовачког вокабулара и атмосфере бирцуза „покрај жељезничке станице“. Овде је у питању скаредна деградација саме новинарске професије, па и основне функције јавног информисања.

Када се у неком сегменту друштва упорно и свесно крше не само елементарна правила професије, већ и елементарна правила грађанске пристojности, када сви апели и позиви на повратак разборитости и пристojности не дају никакав резултат, зар није природно да се у помоћ позову право и правда? Збиља, шта друго преостаје? Саучествовање у властитим мрцварењу? Да се правим као да је то „све ОК“? Да трпим вербално насиље, у нади да ће насилнику с временом да досади, и да ће прећи на нову жртву. Па ја то не волим да гледам ни на филму. Нисам волео, штавише, осећао сам неку врсту стида, и онда када је нешто слично Родићев *Курир* радио Млађану Динкићу. А сада бих, ваљда, ту врсту шикане и иживљавања требало да трпим на својој кожи, у име, тобожње,

Данасове

и НУНС-ове „слободе информисања“ и Басариног „уметничког израза“?!

Баш зато што сам ценио *Данас*, његове уреднике и читаоце, и баш зато што сам чврсти приврженик начела јавности и демократског дијалога, баш зато што сам демократичан и "медијски сензибилан" ја сам, после свега, одлучио да тужим СБ-а и, колатерално, *Данас*

. Знам да ћу због тога бити предмет додатног напада и оговарања дела медијске и политичке чаршије. И знам да ће погођена интересно-политичка група од тога покушати да направи кампању и шоу. Нимало не волим да се повлачим по судовима и, као што рекох, никада нисам никога тужио, а није да се није могло наћи повода и није да нисам бивао изложен великим, понекад и бесмисленим нападима. Што се мене тиче, мислим да сам своју приврженост јавном дијалогу и медијску „сензитивност“ током година више него довољно, тако рећи, до мазохизма демонстрирао.

Овим случајем желим да пред српским правосуђем и пред српском јавношћу, „левом“ и „десном“, „либералном“ и „конзервативном“, „реформисаном“ или „нереформисаном“, поставим питање да ли политички и друштвени живот у Србији треба да буде такмичење у маштовитости клевета, „духовитих“ увреда и псовки, или такмичење у изношењу аргумената, визија и предлога. Немам илузија да све може бити савршено, али не пристајем ни да се јавни живот схвата као отворена канализација, по којој се тзв. „јавне личности“ ваљају и узајамно блате. А све пред очима публике која, као у каквом циновском „ријалитију“, при погледу на тако међусобно замазане актере делом храни своје најниже пориве, а делом налази какву-такву сатисфакцију за сопствени тежак живот и маргинализовани положај.

Можда се питате – зашто јавни актери у томе учествују, зашто то прихватају и трпе? Не знам. Неки вероватно у томе имају дебелог интереса. Неки, није искључено, у том ваљању помало и егзибиционистички уживају. Неки мисле да је то нужно зло – отприлике као обилазак Србије у време предизборне кампање – да би се постигао неки успех и остварио неки циљ. А неки напросто мисле да тако, ваљда, треба и мора, ћуте и трпе терор, да случајно не испадну непријатељи „слободе медија“ и да не би били оптужени да су „ретроградни“ и „медијски несензибилни“.

Ја немам скривених интереса, нимало не уживам у томе да се ваљам у блату и не мислим да тако мора. И дубоко верујем да такви попут мене јесу – још увек – већина, макар и она тиха и помало збуњена већина у овом, као и у сваком нормалном друштву. Зато сам и поднео ову тужбу, свестан да ће она изазвати реакције и последице („и мирис и укус“) сличне онима које настају кад баците камен у устајалу бару. Али ако након овога барем неко ко хоће да, било по наруџби, или за сопствено задовољство, било кога без основа вређа, клевете и блати бар мало застане и размисли да ли му се то исплати сматраћу да

Зашто сам тужио Басару и Данас?

Пише: Ђорђе Вукадиновић
понедељак, 28 јун 2010 22:52

сам успео и да излагање овој непријатности није било узалудно. Тада ће и мој „бол“ – који је, разуме се, само правничка фраза и у свему овоме најмање битан – бити много мањи.